

**SZTE Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszéke,
az MTA – SZTE Vallási Kultúrakutató Csoport
és az
Országos-Rabbiképző-Zsidó Egyetem
Kaufmann Dávid Zsidó Kultúrakutató Csoportja**

A család egykor és ma (5.)

címmel konferenciát rendez
2018. december 10-11.

az SZTE BTK Kari konferencia termében (6722 Szeged, Egyetem u. 2. fszt.)

2018 a családok éve (volt). Mind a kormányzat tevékenységében, mind az egyházak és a civil szervezetek életében számos intézkedés, esemény kapcsolódott a család tematikájához. Egyetemeink és kutatócsoportjaink immár ötödik alkalommal hívják meg eszmecsereére azokat a kutatókat, tudósokat, akik a munkájuk során a legkülönbözőbb szempontból vizsgálják a családok életét, szerepét a társadalomban. Ötödik, egyben *jubileumi*, konferenciánkkal lezárjuk ezt a tematikus sorozatot.

A család meghatározza értékrendünket, erkölcsi normáinkat, világfelfogásunkat. Egész kultúránkat is befolyásolja a gyermekkorban kapott minta. A család azonban nem csak minta, hanem felnevelő és őriző közeg, menedék, gazdasági és fogyasztói közösség, s legfőképpen az élet továbbadója-már akkor, ha (jól) működik.

A család funkcióit megőrzi, éveinkben azonban hatalmas változásokon is átmegy. A 19. és 20. század fordulójáig a család maga volt a tekintélyelvű társadalom leképeződése. Ma a család sokféle mintája él egymás mellett. E minták egyszerre segítik egymás érvényesülését, miközben egyidejűleg akaratlanul versengenek is egymással. A család egyszerre a társadalmi emancipáció és a társadalmi elbizonytalanodás színtere.

A családdal foglalkozó ötödik konferenciánkon a család belső életére és működésére szeretnénk fektetni a hangsúlyt. Hogyan alakulnak a családban betöltött szerepek, hogyan hatnak a családok életére a különböző állami intézkedések, hogyan a más kultúrákkal, értékrendekkel, vallásokkal találkozások. Milyen szerepe van a vallásnak, a különböző felekezeteknek a 21. századi családi kapcsolatok alakításában. A különböző vallási egyesületek hogyan befolyásolják és milyen területen a család életét.

Ezen túlmenően szívesen várunk bármilyen családi tematikájú előadást a közelebbi vagy a távolabbi múlttól, bármelyik társadalmi rétegről.

Lehetséges témák még – a teljesség igénye nélkül:

a családtámogatási intézkedések hatásai;
anya-, apa- és gyermekképző változásai és megjelenési formájuk az irodalomban, művészetekben;
önéletrajzi visszaemlékezések a családról, családi szerepekről;
a sajtó, a film változó családképe;
az elmúlt századokban gyökeresen megváltozott házassági és családjogi törvénykezés;
a család és családtagok szerepe az értékrend őrzésében és átadásában;

többsgenerációs családok, kiscsaládok;
a nevelési intézmények (bölcsőde, óvoda, iskola) és a család változó kapcsolata, viszonya;
a 19. század új nemzeti mozgalmainak család-víziói;
a nőkép, a női szerepek átalakulásának kezdete is;
a születésszabályozás; etikai, gazdasági és társadalmi kérdései;
újszerű családi, rokonsági összetartozást erősítő rítusok, ünnepek, rokonsági találkozók;
rég és új családi ünnepek;
új technikai eszközök a családi kötelékek, kapcsolatok akár virtuális fenntartásában;
családi legendáriumok, családtörténetek, családi fényképalbumok
a genealógiai és a közösségi emlékezet családképe (sírfeliratok, emlékező rítusok, családfakutatás).

Szeretnénk megismerni,

miként alakulnak a keresztény, a zsidó, a muszlim illetve a felekezeten kívüli házassági stratégiák, családalapítások és a szocializációs minták a modernizáció által megnyitott migráció, társadalmi felemelkedés és integrálódás fényében. A jegyes oktatás irányainak változása. Jegyes kurzusok, az eljegyzés rítusai. Mai keresztelők, esküvők rítusai. A kompenzáció rítusa: a paplakodalom.

Szeretnénk megtudni,

milyen szerepet játszik a vallás a házasság, a család intézményének alakulásában, a gyermeknevelésben, az öregedés, az elmúlás problematikájában. Ezeket hogyan ábrázolja a képzőművészet, az irodalom, a folklór. Milyen a sajtó és a film változó családképe. Az elmúlt századokban gyökeresen megváltozott a házassági és családjogi törvénykezés, a házasságkötések törvényi szabályozása. A család és családtagok szerepe az értékrend őrzésében és átadásában. Többsgenerációs családok, kiscsaládok. Házassági jubileumok (ezüst- és aranylakodalmak) családi és egyházi megülvése.

Szeretnénk megismerni,

az egyházak és az oktatási-nevelési intézményeit. Ezen alapuló témák: a nevelési intézmények (bölcsőde, óvoda, iskola) és a család változó kapcsolata, viszonya. A 19-20. századra tehető a nőkép, a női szerepek átalakulása is. Napjaink csökkenő gyermekszaporulatában fontos kérdés a születésszabályozás. Ennek etikai, gazdasági, társadalmi kérdései. Házasságkötés mozgalom és szerepe. Rég és új családi ünnepek. Vizsgálódásra érdemesek az új technikai eszközök a családi kötelékek, kapcsolatok akár virtuális fenntartásában. Családi legendáriumok, családtörténetek, családi fényképalbumok és szerepük. Családi imaalkalmak, családtagok vallási társulatokban. Vallási nevelés a csonka családokban.

Szeretnénk feltérképezni,

a több országban élő családok életét (akár Európán kívül is), az átmenetileg vagy véglegesen elvándorolt fiatal családok kapcsolatát a nagyszülőkké vált szülőkkel, a többnyelvűség és a kulturális sokszínűség egyre újabb változatait. Érdeklődünk a nagycsalád reneszánsza iránt, ami a huszadik század hetvenes és nyolcvanas évtizedeiben indult meg és aktuális szociológiai jelentőségre bizonyosra vehető. Kivételesen érdekes tudományos témának tartjuk a szingli-család valóságos helyzetét, valóságos vagy ideológus értelmezési lehetőségeit.

Kérjük és várjuk mindazon teológus, történész, társadalomtörténész, pedagógus, egyháztörténész, jogtörténész, antropológus, néprajzos, szociológus, pszichológus, művészettörténész és más tudományágat képviselő kollégák, kutatók jelentkezését, akik konferenciánkon a fentebbi témakörökhöz kapcsolódva előadást kívánnak tartani.

A konferencia nyelve magyar.

A jelzett témakörben az egyes előadások témája szabadon választható.

Az előadások terjedelme 20 perc (írásban kb. 13.000 karakter), a szükséges illusztrációkkal együtt, amelyet 10 perc vita követ.

Jelentkezési határidő: 2018. október 20.

A szervezők fenntartják maguknak a jogot az előadások elfogadására vagy elutasítására. Konferenciánkat kétnaposra tervezzük. A konferenciára lehet jelentkezni hallgatóként is, előadás nélkül.

Költségek

A konferencia önköltséges.

Könyvárusítás

A konferencia ideje alatt könyvárusítást tervezünk. Ha Önnek van a konferencia témájába, vagy tágabban a vallási néprajz keretébe illő kiadványa, előzetes egyeztetés alapján annak árusítását is szívesen vállaljuk.

A jelentkezéseket a téma megjelölésével 2018. október 20-ig egy 10 soros *kivonat* kíséretében kérjük megküldeni Barna Gábor (MTA – SZTE Vallási Kultúrakutató Csoport, barna@hung.u-szeged.hu) vagy Kiss Endre (Országos-Rabbiképző-Zsidó Egyetem Zsidó Kaufmann Dávid Kultúrakutató Csoportja, andkiss@hu.inter.net) részére.

Budapest-Szeged, 2018. szeptember 12.

Barna Gábor, egyetemi tanár
MTA- SZTE Vallási Kultúrakutató Csoport

Kiss Endre, egyetemi tanár
Országos-Rabbiképző-Zsidó Egyetem
Kaufmann Dávid Zsidó Kultúrakutató Csoportja